

Załącznik
do Uchwały Nr V/65/2024
Rady Powiatu Choszczeńskiego
z dnia 12 grudnia 2024 r.

**PROGRAM PROFILAKTYCZNY W ZAKRESIE UDZIELANIA SPECJALISTYCZNEJ
POMOCY ORAZ PROMOWANIA I WDRAŻANIA PRAWIDŁOWYCH METOD
WYCHOWAWCZYCH W STOSUNKU DO DZIECI
W RODZINACH ZAGROŻONYCH PRZEMOCĄ DOMOWĄ
W POWIECIE CHOSZCZEŃSKIM NA LATA 2025 – 2030**

Choszczno 2024 rok

SPIS TREŚCI:

I. WSTĘP	3
II. UWARUNKOWANIA PRAWNE PROGRAMU.....	4
III. CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU	5
IV. ADRESACI PROGRAMU	8
V. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU	8
VI. WSKAŹNIKI I MONITORING PROGRAMU	9
VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	10

I. Wstęp.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.) nakłada na powiaty m.in. opracowanie i realizację programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i drożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową. Zadaniem samorządu powiatowego jest więc kreowanie polityki społecznej i rodzinnej tak, aby sprzyjała ona zapewnieniu możliwie najkorzystniejszych warunków życia i rozwoju dziecka oraz innych członków rodziny.

Realizując wymogi wskazanych przepisów prawa, opracowano niniejszy profilaktyczny program promujący prawidłowe metody wychowawcze w rodzinach zagrożonych przemocą, którego zasadniczym celem jest czynne i skuteczne przeciwdziałanie przemocy domowej oraz wspieranie rodziny zagrożonej przemocą domową na terenie powiatu choszczeńskiego.

W powiecie choszczeńskim podmioty podejmują działania zapobiegające występowaniu zjawiska przemocy domowej, tzw. Działania profilaktyczne. Udzielane jest wsparcie i pomoc pokrzywdzonym przemocą poprzez porady koordynatora ds. przeciwdziałania przemocy, psychologa, prawnika oraz pracownika socjalnego, ale także realizowane są działania oddziaływujące na osoby stosujące przemoc domową, aby zjawisko przemocy domowej zostało ograniczone w przyszłości. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie odpowiada między innymi za wdrażanie działań organizujących wsparcie dla rodziny oraz na rzecz pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej i stosującym przemoc domową. Program służący działaniom profilaktycznym, mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową w powiecie zakłada współdziałanie instytucji na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Głównym jego przesłaniem jest poprawa bezpieczeństwa rodzin i dzieci zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej. Bardzo ważne jest podejmowanie spójnych działań mających na celu udzielenie specjalistycznej pomocy rodzinom, jak również promowanie i wdrażanie prawidłowych postaw i metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

II. Uwarunkowania prawne programu.

Podstawę opracowania i realizacji Programu stanowi art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, która zakłada iż: *do zadań własnych powiatu należy w szczególności: opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.*

Dziecko, jako istota ludzka powinno być traktowane w sposób szczególny i pozbawiony jakichkolwiek form oddziaływań przemocowych. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku, stanowi, że *Rzeczypospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a organy władzy publicznej zobowiązane są do ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją oraz że dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych.* Kwestie dotyczące ochrony dzieci znajdują się również w aktach międzynarodowych m.in. w Konwencji o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodowe Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 roku. Tu rodzina przedstawiona jest jako podstawowa komórka społeczeństwa oraz naturalne środowisko rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci i powinna być otoczona niezbędną ochroną oraz wsparciem, aby mogła w pełnym zakresie wypełniać swoje obowiązki w społeczeństwie. Uznaje, że *dzieci mają prawo do szczególnej troski i pomocy oraz że: dziecko dla pełnego i harmonijnego rozwoju swej osobowości powinno wychowywać się w środowisku rodzinnym, w atmosferze szczęścia, miłości i zrozumienia.*

Ustawa o pomocy społecznej wskazuje natomiast, że *pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie same pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.*

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że: *dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a szczególnie dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być*

osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami. Ustawa ta także nakazuje obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej reguluje kwestie przemocy wobec dzieci i nakłada m.in. na samorządy realizację skonkretyzowanych zadań w tych obszarach działalności. Krajowy program przeciwdziałania przemocy domowej na lata 2023 promuje metody wychowawcze bez użycia przemocy, wskazuje na podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej oraz programy korekcyjno – edukacyjne wobec osób stosujących przemoc domową.

Aktami prawnymi regulującymi wdrożenie Programu są:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1997 roku, nr 78, poz. 483),
- Konwencja o Prawach Dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 roku,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r., poz. 2809 ze zm.),
- ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r., poz. 424 ze zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r., poz. 177 ze zm.),
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 roku, poz. 107 ze zm.).

III. Cele i działania programu.

Cel główny: Ograniczenie skali i skutków przemocy domowej w powiecie choszczeńskim przez wspieranie i podejmowanie działań profilaktycznych wobec rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy poprzez promowanie i wdrożenie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

Cele szczegółowe:

1. Prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym skierowanych do rodzin z terenu powiatu choszczeńskiego.
2. Udzielanie specjalistycznej pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową.
3. Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinom w ich prawidłowym funkcjonowaniu – ukierunkowanego na obniżenie ryzyka wystąpienia przemocy domowej.

4. Edukacja i promowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich wzmacnianie pozytywnych realizacji w rodzinie.
5. Zwiększenie świadomości społecznej o zagrożeniach związanych z występowaniem przemocy domowej.
6. Rozwój współpracy ze służbami, instytucjami i podmiotami realizującymi zadania w obszarach problemu przemocy domowej.

Działania:

CEL	DZIAŁANIA
Prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym skierowanym do rodzin z terenu powiatu choszczeńskiego	1. Udzielanie wsparcia w zakresie pracy z dzieckiem i stosowania odpowiednich oddziaływań wychowawczych 2. Wdrażanie zajęć wychowawczo - edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i rodziców dzieci w zakresie realizacji funkcji rodziny. 3. Udzielanie i rozpowszechnianie informacji o możliwościach uzyskania różnorodnych form pomocy dla rodzin od instytucji i specjalistów lokalnego systemu wsparcia osób i rodzin. 4. Wsparcie realizacji zadań organizacji pozarządowych realizujących działania o charakterze profilaktycznym na rzecz. lokalnej społeczności.
Udzielanie specjalistycznej pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową	1. Udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie pracy z dzieckiem i stosowania odpowiednich oddziaływań wychowawczych. 2. Udzielanie specjalistycznego wsparcia rodzinom w przezwyciężaniu sytuacji problemowych, konfliktowych i kryzysu w rodzinie poprzez świadczenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego m.in.: prawnego, psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego, socjalnego, mediacji. 3. Zapewnienie niezbędnego wystąpienia interwencji kryzysowej. i niezwłocznego wsparcia w przypadku wystąpienia interwencji kryzysowej. Umożliwienie osobom stosującym przemoc i mającym trudności w powstrzymaniu zachowań agresywnych, w szczególności rodzicom udziału w programie korekcyjno - edukacyjnym i programie psychologiczno - terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domowa.

Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinom w ich prawidłowym funkcjonowaniu – ukierunkowanego na obniżenie ryzyka wystąpienia przemocy domowej	1. Organizowanie spotkań, szkoleń, warsztatów w zakresie kompetencji rodzicielskich dla podopiecznych jednostki. 2. Wspieranie rodzin we wzmacnianiu i odzyskaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez udzielanie ustawowej pomocy w tym prace socjalna, poradnictwo rodzinne, poradnictwo prawne, poradnictwo psychologiczne, poradnictwo pedagogiczne. 3. Rozwój usług społecznych środowisku lokalnym na rzecz mieszkańców, w szczególności grup społecznych zagrożonych wykluczeniem społecznym. 4. Zaangażowanie dzieci dotkniętych przemocą domową w zajęcia pozalekcyjne organizowane w szkołach i placówkach wsparcia dziennego. 5. Rozwój zainteresowań i uzdolnień dzieci jako sposobu radzenia sobie z zrachowaniami dysfunkcyjnymi. 6. Organizowanie i prowadzenie zajęć uspołeczniających, wspieranie rodzin w organizacji czasu wolnego
Edukacja i promowanie prawidłowych metod wychowawczych i postaw rodzicielskich, wzmacnianie pozytywnych realizacji w rodzinie	1. Rozpowszechnianie informacji dotyczących prawidłowych oddziaływań wychowawczych, linków do przydatnych artykułów, prowadzonych kampanii. 2. Przygotowanie i rozpowszechnienie opracowań, materiałów edukacyjnych i kanałów informacji w zakresie form wsparcia i realizacji zadań na rzecz dzieci i rodzin w lokalnym środowisku. 3. Włączanie się do prowadzonych kampanii społecznych.
Zwiększenie świadomości społecznej o zagrożeniach związanych z wstępowaniem przemocy domowej	1. Rozpowszechnianie informacji dotyczących prawidłowych oddziaływań wychowawczych, linków do przydatnych artykułów, prowadzonych kampanii. 2. Prowadzenie kampanii informacyjnej przeciwdziałania przemocy domowej oraz promującej prawidłowe metody wychowawcze i pozytywne postawy wychowawcze. 3. Wdrażanie działań i podejmowanie inicjatyw edukacyjno - informacyjnych na rzecz przeciwdziałania przemocy i profilaktyki przez placówki edukacyjne np. rozmowy pedagogów, wychowawców z uczniami podczas godzin wychowawczych, rozmowy z rodzicami na zebraniach, organizowanie konkursów

	plastycznych, sporządzanie gazetek profilaktycznych, organizowanie spotkań z policją, organizowanie warsztatów z psychologiem.
Rozwój współpracy ze służbami, instytucjami i podmiotami realizującymi zadania w obszarach problemu przemocy domowej	1. Wymiana doświadczeń i informacji między instytucjami i specjalistami – dobre praktyki i sprawny przepływ informacji. 2. Podnoszenie kompetencji i profesjonalizmu osób zajmujących się wsparciem rodzin – opiekunów – w zakresie opieki i wychowania dzieci – w zakresie ich funkcjonowania, m.in., społecznego i emocjonalnego. 3. Podnoszenie kompetencji i profesjonalizmu osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

IV. Adresaci programu

Program profilaktyczny w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy oraz promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową w Powiecie Choszczeńskim na lata 2025 - 2030 skierowany jest do lokalnej społeczności, w szczególności do:

- rodzin, w szczególności dzieci zagrożonych zjawiskiem przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- świadków przemocy domowej,
- rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej,
- rodziców bezradnych w sprawach opiekuńczo - wychowawczych,
- rodzin niewydolnych wychowawczo, - dzieci i młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym,
- przedstawicieli władz lokalnych, instytucji, służb i organizacji pozarządowych wspierających dziecko i rodzinę oraz działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

V. Realizatorzy i partnerzy programu

Program profilaktyczny w zakresie udzielania specjalistycznej pomocy oraz promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową w Powiecie Choszczeńskim na lata 2025 - 2030 będzie realizowany we współdziałaniu z lokalnymi samorządami, instytucjami

i szeroko rozumianymi podmiotami, które realizują zadania w obszarach przemocy domowej oraz wspierania rodzin, w szczególności:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie,
- miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej,
- placówki edukacyjne,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Sąd i jego organy pomocnicze,
- Komenda Powiatowa Policji w Choszcznie,
- rodzinne i instytucjonalne formy pieczy zastępczej,
- podmioty lecznicze,
- organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe.

VI. Wskaźniki i monitoring programu

Zakłada się, że Program służący działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową w powiecie choszczeńskim realizowany będzie w latach 2025 - 2030.

Planowane wskaźniki realizacji Programu to dane ilościowe i opisowe obejmujące:

1. Wskazanie przedsięwzięć o charakterze profilaktycznym skierowanych do rodzin z terenu powiatu choszczeńskiego z uwzględnieniem ich realizatorów i uczestników.
2. Wskazanie form i zakresu specjalistycznej pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową.
3. Wskazanie form i zakresu oraz ilości osób korzystających ze wsparcia i pomocy rodzinom w ich prawidłowym funkcjonowaniu - ukierunkowanego na obniżenie ryzyka wystąpienia przemocy domowej.
4. Wskazanie przedsięwzięć edukacyjnych i promujących prawidłowe metody wychowawcze i postawy rodzicielskie, wzmacniające pozytywne relacje w rodzinie.
5. Wskazanie przedsięwzięć promujących i poprawiających świadomość społeczną o zagrożeniach związanych z występowaniem przemocy domowej oraz publikacji oferty dla lokalnej społeczności w zakresie możliwości uzyskania pomocy w sytuacji wystąpienia zagrożenia przemocą domową.
6. Wskazanie form współpracy służb, instytucji i podmiotów realizujących zadania w obszarach problemu przemocy domowej.

Monitoring i ewaluacja będą polegały na zbieraniu i weryfikacji danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

w Choszczynie w oparciu o roczne dane statystyczne podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie będzie raz w roku przedkładał Radzie Powiatu Choszczeńskiego sprawozdanie merytoryczne i finansowe z realizacji Programu, będące integralną częścią sprawozdania z działalności jednostki.

VII. Źródła finansowania programu

Program służący działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową w powiecie choszczeńskim może być finansowany z:

- programów, w szczególności w ramach środków z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, Ministerstwa Sprawiedliwości,
- projektów w ramach środków Unii Europejskiej,
- budżetu państwa,
- budżetu powiatu choszczeńskiego,
- budżetów samorządów gminnych,
- budżetów innych powiatów,
- oferowanego wsparcia przez prywatnych sponsorów.